

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Rundskriv

Innovasjon Norge
Innovasjon Norge styrene i fylkene
Fylkesmennene
Fylkeskommunene
Kommunene
Regionråd Valdres
Regionråd Nord-Gudbrandsdal

Nr.
M-1/2006

Vår ref
200600001-/KSG

Dato
20.02.2006

**MIDLER TIL BYGDEUTVIKLING 2006 - TILDELING PÅ FYLKESNIVÅ,
ERSTATTER RUNDSKRIV M-1/2005
MIDLER TIL SETERPROSJEKT 2006 – TILDELING PÅ FYLKESNIVÅ
MIDLER TIL OPPFØLGING AV TILTAK I REGIONALE HANDLINGSPROGRAM
FOR ØKOLOGISK LANDBRUK 2006 – TILDELING PÅ FYLKESNIVÅ**

Det henvises til følgende nye dokumenter for innretning på næringsutviklingsarbeidet i 2006:

- ✓ Tillegg til Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling "Landbruk – mer enn landbruk", datert februar 2006.
- ✓ Oppdragsbrev for 2006 fra Landbruks- og matdepartementet til Innovasjon Norge, datert februar 2006.
- ✓ Tildelingsbrev fra Landbruks- og matdepartementet til fylkesmennene, datert februar 2006.

1. OVERORDNEDE STRATEGIER

1.1. Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling, ”Landbruk - mer enn landbruk” med tillegg datert februar 2006

Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling, ” Landbruk - mer enn landbruk”, med tillegg datert februar 2006, er et rammeverk for alle typer lønnsom næringsvirksomhet med utgangspunkt i gårdenes menneskelige og materielle ressurser og skal bygge opp under hovedmålet for landbrukspolitikken. Strategien og tillegget omfatter hovedområdene mat, tre, bioenergi, reiseliv og andre varer og tjenester (spesielt grønn omsorg).

Målet for landbruksrelatert næringsutvikling er å skape lønnsomme arbeidsplasser og å bidra til bosetting og sysselsetting i hele landet. Det understrekes at landbrukspolitikken generelt og den landbruksrelaterte næringsutviklingen spesielt, skal være et verktøy for å nå distriktpolitiske målsettinger.

Det presiseres at lønnsomhet for Flertallsregjeringen ikke er ensbetydende med strukturrasjonalisering. God lønnsomhet i det tradisjonelle landbruket er nøkkelen til nyskaping i landbruket generelt. Det er et sentralt mål å bedre lønnsomheten og å styrke satsingen på familiebrukene. I tillegg skal næringsutviklingsarbeidet også bidra til å opprettholde en variert bruksstruktur hvor deltidslandbruket og kombinasjonsbrukene gis utviklingsmuligheter ut fra målsettingen om levende bygder og et allsidig næringsliv.

Det forutsettes at investeringsvirkemidlene i landbruket fordeles på en slik måte at de bidrar til en variert bruksstruktur.

Det vises for øvrig til oppdragsbrev fra Landbruks- og matdepartementet til Innovasjon Norge.

1.2. Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling

Samarbeidet med de regionale partnerskapene videreutvikles slik at lokale og regionale myndigheter står sammen om gjennomføringen av de regionale strategiene. Dette for også framover å sikre en helhetlig satsing på næringsutvikling i fylket, herunder en god kobling mot fylkesplanene og de strategier for bruk av de regionalpolitiske virkemidlene som er desentralisert til fylkeskommunen.

1.2.1. Ansvarsfordeling mellom regionalt og nasjonalt nivå

Departementet legger til grunn at landbruksrelatert næringsutvikling i størst mulig grad skal forankres regionalt, basert på de nasjonale prioriteringer og rammer. I henhold til departementets strategi for næringsutvikling, legges følgende ansvarsfordeling mellom regionalt og nasjonalt nivå til grunn:

a) sentralt nivå skal:

- følge opp mål- og resultatoppnåelsen nasjonalt
- bidra til samarbeid mellom regionale aktører mht. oppgaver av nasjonal karakter

- etablere nasjonale ambisjoner, strategier og føringer for næringsutvikling innen prioriterte verdikjeder, basert på nasjonale og internasjonale rammebetingelser
- etablere og følge opp nasjonale arenaer hvor myndigheter, virkemiddelapparat og næring kan videreutvikle felles ambisjoner for næringsutvikling
- styre og initiere prosjekter av overordnet/nasjonal karakter
- sikre sammenheng og helhet i den nasjonale og regionale satsingen
- utvikle et målrettet og velfungerende virkemiddelapparat
- sikre samhandling på tvers av fylkene

b) regionalt nivå skal:

- i tråd med nasjonale rammer og med basis i regionale utfordringer og muligheter arbeide for landbruksrelatert næringsutvikling i sin region

Innenfor de hovedområdene som omfattes av den nasjonale strategien, er det definert hvilke delstrategier som skal gjennomføres sentralt og regionalt. For strategier der gjennomføringsansvar er tillagt regionalt nivå, bør det ”regionale partnerskap” med utgangspunkt i regionale forhold foreta en prioritering.

For strategier der ansvaret er tillagt sentralt nivå, bør i første rekke slike initiativ skje sentralt, eller i et samarbeid på tvers av flere fylker.

Det legges opp til en rullering av den nasjonale strategien i løpet av høsten 2006.

2. BYGDEUTVIKLINGSMIDLENE

BU-midlene er det viktigste økonomiske virkemidlet til Landbruks- og matdepartementet for å nå målet om næringsutvikling i og i tilknytning til landbruket. Her spiller Innovasjon Norge, fylkesmannen, fylkeskommunene og kommunene en svært viktig rolle, hver for seg - og ikke minst i samarbeid.

Formålet med BU-midlene er å legge til rette for næringsutvikling som danner grunnlag for langsiktig, lønnsom verdiskaping og desentralisert bosetting med utgangspunkt i landbrukets ressurser generelt og landbrukseiendommen spesielt.

Det vises til Landbruks- og matdepartementets forskrift av 24.01.2005 om midler til bygdeutvikling, denne skal legges til grunn for forvaltningen av de tildelte midlene. Det understrekes at midlene skal fordeles på en slik måte at de bidrar til en variert bruksstruktur. På landsbasis betyr dette at midlene skal fordeles på flere aktører enn i 2005.

St. prp. nr. 69 (2004-2005) Om jordbruksoppgjøret 2005 fastsetter følgende fordeling av BU-midlene for 2006 (mill. kroner):

Formål	mill. kr
Investeringsprogram for melke- og storfekjøttproduksjon	85
BU-midler til andre tiltak	241
Sum	326

Rammen for lån det kan gis rentestøtte til er for 2006 700 mill. kroner. Denne rammen er fordelt på fylkene som vist i tabellen under. Se nærmere omtale av rentestøtten under 5.1.

For enkelte klart definerte og avgrensede administrative oppgaver av prosjektrettet karakter kan det være aktuelt å belaste BU-ordningen for kostnadene, f.eks. informasjonstiltak. Inntil 1 % av fylkets BU-kvotene kan nyttes til dekning av administrative kostnader av prosjektrettet karakter. Innenfor denne rammen kan en også dekke driftsutgifter knyttet til Innovasjon Norge-styrene, slik som reiseutgifter, møtegodtgjørelse og tapte arbeidsfortjeneste for styremedlemmene.

Det pågår (fra 2004) et 4-årig forsøk med regionale BU-midler i Oppland, forvaltet av regionrådene i Valdres og Nord-Gudbrandsdal. Rammene for regionene er tatt fra Opplands rammer ut fra erfaringstall og får ikke konsekvenser for fordelingen til andre fylker.

I tillegg til kvotene for 2006, kan Innovasjon Norge og fylkesmannen som tidligere disponere ubrukte BU-midler fra 2005 til samme formål i 2006. Ubrukte BU-midler i 2006 kan overføres til samme formål i 2007.

Fordelingen av rammer til fylkene er den samme som for 2005. Landbruks- og matdepartementet vil gjennomgå kriteriene for - og ta stilling til en ny fordeling av BU-midlene fra og med 2007.

Fylkesmannen skal fordele midler til bedriftsrettede tiltak til Innovasjon Norge gjennom eget tildelingsbrev. Andelen midler til bedriftsrettede tiltak, holdes på samme nivå som i 2005. Midlene øremerket til melke- og storfekjøttproduksjonsprogrammet er bedriftsrettede midler, og skal i sin helhet tildeles Innovasjon Norge.

Det er foretatt følgende fylkesvise fordeling (mill. kroner):

	Investeringsprogram for melk og storfe	Andre tiltak	Rentestøtte
Østfold	2,7	9,8	26,0
Akershus	2,5	8,4	20,9
Hedmark	5,8	16,7	53,8
Oppland	4,6	11,1	36,5
-Valdres	1,4	3,1	10,1
-N.Gudbrandsdal	2,0	4,1	13,2
Buskerud	3,4	11,5	30,7
Vestfold	2,1	7,8	21,4
Telemark	2,3	9,9	22,4
Aust-Agder	1,7	7,0	16,9
Vest-Agder	2,5	7,8	19,7
Rogaland	9,7	16,0	47,2
Hordaland	4,8	15,2	40,6
Sogn og Fjordane	6,3	20,1	57,8
Møre og Romsdal	6,9	17,4	53,5
Sør-Trøndelag	6,8	15,8	47,6
Nord-Trøndelag	8,1	20,1	66,9
Nordland	6,1	17,5	50,4
Troms	3,2	12,9	37,8
Finnmark	2,1	8,8	26,6
SUM	85	241	700

3. SAKSBEHANDLING OG UTBETALING AV BU-MIDLENE

I behandlingen av BU-saker hos fylkesmannen skal saksbehandlersystemet utviklet for forvaltning av BU-midler, tilskuddstype 371, benyttes. Statens landbruksforvaltning har ansvar for drift av systemet.

Kostnader ved fylkesmennes arbeid med BU-ordningen skal dekkes over det ordinære driftsbudsjettet.

Utbetaling

Tilskudd gitt av fylkesmannen i medhold av denne forskrift skal utbetales av fylkesmannen. Fylkesmannen skal postere utbetalt tilskudd på Landbrukets utviklingsfond (LUF) konto nr. 810340-01-01, fylkesvise BU-midler. Tilskudd gitt av Innovasjon Norge utbetales av Innovasjon Norge etter nærmere avtale med Statens landbruksforvaltning.

4. RAPPORTERING OG EVALUERING AV BU-MIDLENE

Fylkesmannen skal innen 10. januar 2007 sende rapport om bruken av BU-midlene i 2006, inkludert bruk av midler ved Innovasjon Norges distriktskontor, til Innovasjon Norges hovedkontor. Rapporten skal inneholde en vurdering når det gjelder bruken av BU-midlene i forhold til vedtatte mål og strategier. Mål- og resultatrapporteringssystemet til Innovasjon Norge legges til grunn for rapportering knyttet til de midlene Innovasjon Norge forvalter. Fylkesmannen rapporterer på måloppnåelsen knyttet til de midlene fylkesmannen forvalter, i tråd med det som er beskrevet i tildelingsbrevet til fylkesmannen og dette rundskrivet for BU-midlene.

Innovasjon Norge skal innen 1. februar 2007 sende rapport om bruken av BU-midlene i 2006 til Landbruks- og matdepartementet. Denne rapporten skal også omfatte bruken av BU-midler forvaltet av fylkesmannen.

Landbruks- og matdepartementet har tatt initiativ til å utvikle et bedre system for måling av resultater av næringsutviklingsarbeidet. Det vil bli gitt nærmere informasjon om dette arbeidet.

5. SETERPROSJEKTET I HEDMARK, OPPLAND OG MØRE OG ROMSDAL

Hovedmål: Fremme setring som kulturbærer, reiselivsprodukt og merkevare for å styrke næringsgrunnlag, sysselsetting og bomiljø i innlandsområder/indre fjordområder

Delmål:

1. Styrke gårdsbruk i grender (områder) med seterdrift. Beholde det tradisjonelle båndet mellom gården i bygda og setra.
2. Legge forholdene til rette for næringsutvikling i forbindelse med setring
 - a. Reiselivsprodukter
 - i. Seteropplevelser
 1. Kontakt med dyr
 2. Setermat
 3. Bygninger
 4. Bli fortalt historien, kjenne kulturarven
 5. Natur og landskap i seterområdene

- ii. Kurs i forskjellige deler av seterdrifta
- b. Produktutvikling med råvarer fra setra/gårdsbruk med seter
 - i. Produkter fra setre/gårdsbruk med seter
 - ii. Merkevarer fra et område (industriell produksjon, stort krav til markedsføring og salg)

Premiss: Prosjekter som får midler fra denne potten skal ha overføringsverdi til seterområder i andre deler av Norge. Fylkesmennene i de tre prosjektfylkene skal orientere hverandre løpende om aktuelle prosjekter og samordne dem for å få størst mulig samlet erfaring.

Kommentarer til hovedmålet: De områder som har størst tradisjon for setring ligger hovedsakelig i regioner med sysselsettingsproblemer og hvor en stor del av næringsgrunnlaget er landbruk og reiseliv. Undersøkelser viser at et variert seterlandskap med aktive setre er en viktig årsak til at turister velger disse områdene som sin destinasjon. Setringen er en av pilarene reiselivirksomheten i området hviler på.

Kommentarer til delmål 1: Med bakgrunn i overnevnte er det en forutsetning at vi tar vare på setertradisjonen. Vi må beholde driftsformer i melke- og kjøttproduksjonen som inkluderer aktiv seterdrift om sommeren.

Kommentarer til delmål 2: Produktutvikling basert på ressursene fra setra/hele gårdsbruket; mennesker, dyr, bygninger og kulturlandskap. Produktutvikling under punkt 2b kan gjerne knyttes til hele gårdsbruket (gården i bygda + setra) også for å kunne få leveranse hele året. Punkt 2bii vil kunne styrke økonomien til alle seterbrukene i området, jfr. delmål 1.

Midlene skal uavkortet nyttes til prosjekter som er ment å innfri et eller flere av delmålene ovenfor. Det er viktig å ta med perspektivet i hovedmålet ved vurdering av prosjekter. Midlene kan ikke brukes til avlønning av offentlig ansatte personer. Bevilgningens størrelse tilsier at midlene i hovedsak får katalysatorvirkning. De bør derfor i den grad det er mulig kombineres med andre utviklingsmidler (kommunale, fylkeskommunale, statlige (FM, IN), midler fra næringslivet).

Fylkesmannen avgjør hvilke prosjekter som skal få midler etter forutgående behandling i kommunene. Større prosjekter bør behandles i kommunale og regionale partnerskap, bl.a. med næringsorganisasjonene i jordbruket. Kompetansen i organisasjonen Norsk Seterkultur bør trekkes inn ved vurdering av større prosjekter.

Det er gjort følgende fylkesvise fordeling av midlene for 2006:

Hedmark	667 000
Oppland	667 000
Møre og Romsdal	667 000

Utbetaling og rapportering av setermidlene

Saturn skal benyttes for utbetaling av midlene i 2006.

Forskriftstype	600	Seterprosjekt
Hjemmelsnr.	1	

Fylkesmannen skal innen 10.januar 2007 sende rapport til Landbruks- og matdepartementet om bruken av setermidlene i 2006.

6. MIDLER TIL OPPFØLGING AV TILTAK I REGIONALE HANDLINGSPROGRAM FOR ØKOLOGISK LANDBRUK

Regjeringens nye målsetting om at 15 prosent av matproduksjon og –forbruk skal være økologisk innen 2015, tilsier at det er behov for et løft på dette området. Det forutsettes at satsingen på økologisk landbruk inkluderes i-, og gjøres til en del av det generelle næringsutviklingsarbeidet.

Ved tildeling av prosjektmidler må Fylkesmannen sørge for koordinering opp mot de prosjekter som får støtte fra SLF slik at dobbeltarbeid unngås. Det er også viktig at Fylkesmannen koordinerer sitt arbeid opp mot det arbeid som gjøres på området i øvrige fylker.

Det er gjort følgende fylkesvise fordeling av midlene for 2006:

Østfold	450 000
Akershus	450 000
Hedmark	400 000
Oppland	400 000
Buskerud	450 000
Vestfold	450 000
Telemark	450 000
Aust-Agder	175 000
Vest-Agder	175 000
Rogaland	350 000
Hordaland	400 000
Sogn og Fjordane	400 000
Møre og Romsdal	450 000
Sør-Trøndelag	450 000
Nord-Trøndelag	450 000
Nordland	350 000
Troms	400 000
Finnmark	350 000
SUM	7 000 000

Utbetaling og rapportering av midler til oppfølging av tiltak i regionale handlingsprogram for økologisk landbruk

Saturn skal benyttes for utbetaling av midlene i 2006.

Forskriftstype	208	Info midler miljøtiltak
Hjemmelsnr.	3	Handlingsplaner økologisk landbruk
Statskonto (SATURN)	810 340 6001	Handlingsplaner økologisk landbruk
Agressokonto FMLA	8340 6001	Handlingsplaner økologisk landbruk

Fylkesmannen skal innen 10.januar 2007 sende rapport til Statens landbruksforvaltning om bruken av midler til oppfølging av tiltak i regionale handlingsprogram for økologisk landbruk i 2006.

Med hilsen

Leif Forsell e.f.
ekspedisjonssjef

Anne Marie Glosli
avdelingsdirektør

Saksbehandler: Kirsti Aulstad Sogn

Kopi: Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norges Skogeierforbund
Nærings- og handelsdepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet